

Infectieziekten mei 2018

15 juni 2018

In mei ontving de GGD de volgende meldingen:

- 2 meldingen van een invasieve infectie tengevolge van een groep A streptokok
- 1 melding van hepatitis A
- 1 melding van meningokokkenziekte
- 1 melding van salmonella

Groep A streptokokken: deze bacterie, die veelvuldig voorkomt, kan verschillende ziektebeelden veroorzaken: roodvonk, keelontsteking, wondroos, krentenbaard, acuut reuma, kraamvrouwenkoorts en sepsis. Groep A-streptokokkeninfecties komen regelmatig voor bij mensen, met name bij kinderen, en verlopen meestal onschuldig. Binnen groep A-streptokokkeninfecties kan onderscheid gemaakt worden tussen de invasieve GAS-infecties en niet-invasieve GAS-infecties. Niet-invasieve GAS-infecties verlopen meestal mild en omvatten onder andere keelontsteking en huidinfecties zoals krentenbaard. Afhankelijk van meerdere factoren, waaronder leeftijd en vatbaarheid van de patiënt, kan de bacterie doordringen in onderliggend weefsel of de bloedbaan. Dit wordt een invasieve infectie genoemd. Invasieve GAS-infecties zijn ernstiger van aard en omvatten kraamvrouwenkoorts (puerperale sepsis), necrotiserende fasciitis en septische shock. De invasieve infecties worden gemeld bij de GGD en in overleg met de behandelaar wordt aan risicocontacten van de gemelde patiënt uit voorzorg kortdurend antibiotica voorgeschreven. Dat is bij contacten van de bij de GGD gemelde patiënten ook gedaan.

Hepatitis A: in Nederland is het aantal meldingen de laatste twee jaar wat hoger dan de jaren daarvoor. Het is opvallend dat een groter deel dan andere jaren wordt gemeld zonder aanwezigheid van de bekende risicofactoren zoals MSM, reis naar een endemisch land of contact met een bekende patiënt. Recent zijn er vanuit een aantal Europese landen clusters van hepatitis A patiënten gemeld. Nadere typering van het virus wat bij deze patiënten gevonden is wijst op een gemeenschappelijke bron, waarbij geïmporteerd fruit een rol zou kunnen spelen. De bij de GGD gemelde patiënt hoorde tot een risicogroep, het gebruikelijke bron- en contactonderzoek werd uitgevoerd.

Meningokokkenziekte: er werd in mei een patiënt met meningokokkenziekte gemeld, de daarvoor in aanmerking komende contacten kregen antibioticaprofylaxe. Er ontstond enige onrust door berichten in de media over meningokokkenziekte, een ziekte die wordt veroorzaakt door een bacterie, de meningokok. Van deze bacterie bestaan meerdere typen. Sinds 2015 is er in Nederland een toename van mensen die ziek worden van meningokokken type W. De ziekte komt voor op alle leeftijden, het meest bij jonge kinderen tot 4 jaar, tieners en ouderen. Sinds 2015 is er een toename van het aantal ziektegevallen dat wordt veroorzaakt door meningokokken type W. Het is niet te voorspellen of deze toename doorzet. De kans om ziek te worden is nu nog heel erg klein. Om te voorkomen dat de kans om ziek te worden groter wordt, start het RIVM samen met de Jeugdgezondheidszorg, met vaccineren. In verband hiermee is het Rijksvaccinatieprogramma aangepast. Vanaf mei 2018 krijgen alle kinderen van 14 maanden een vaccinatie tegen meningokokken ACWY. Zij kregen op deze leeftijd al een vaccinatie tegen meningokokken, type C, deze vaccinatie is nu vervangen door een vaccinatie die een bredere bescherming biedt. Het is bekend dat jongeren een grote rol spelen in het verspreiden van de meningokokkenbacterie. Er wordt gedacht dat dit onder meer komt doordat jongeren veel sociale contacten hebben. Ze verkeren in veel verschillende sociale groepen en lopen daarom meer kans om besmet te worden en de bacterie onbewust zelf te verspreiden. Door 14-jarigen te vaccineren, wordt het snelst resultaat geboekt in het terugdringen van de verspreiding van meningokokken. Het vaccin beschermt ongeveer 5 jaar tegen meningokokkenziekte door typen A, C, W of Y (bron:RIVM).

Salmonella: dit betrof een solitaire melding, de besmetting is in Nederland opgedaan.

Overige meldingen en signalen

Besmettingsaccidenten: er werd in mei één besmettingsaccident gemeld. Een reiziger was tijdens verblijf in het buitenland gebeten door een aap. Na het maken van een risico-inschatting werden de nodige vervolgacties in gang gezet.

Griep: in mei kwam er een eind aan de griep epidemie, die dit seizoen uiteindelijk 18 weken geduurd heeft.

Antibioticaresistentie: het RIVM deed een interessant onderzoek naar het voorkomen van een bepaald type resistente bacterie, de ESBL bacterie. Deze bacterie komt voor bij dieren en in onze leefomgeving (zoals in oppervlaktewater of in de bodem). Ongeveer 1 op de 20 mensen (5%) draagt in de darmen een ESBL-bacterie bij zich. Meestal worden mensen daar niet ziek van. Soms kan een ESBL-bacterie toch een infectie veroorzaken, zo'n infectie is dan moeilijker te behandelen met antibiotica.

ESBL-bacteriën komen met regelmaat voor bij dieren en op vlees. Daarom was de verwachting dat mensen die veel vlees eten vaker ESBL-bacteriën bij zich dragen. De resultaten van het onderzoek laten echter zien dat dit niet het geval is. In deze studie leken mensen die minimaal drie keer per week vlees eten zelfs minder vaak ESBL-bacteriën bij zich te dragen dan vegetariërs. Maar na correctie voor verschillen tussen de groepen (zoals andere risicofactoren en seizoensinvloed) is niet meer met zekerheid te zeggen of dit een toevalsbevinding is of dat er werkelijk een verschil in dragerschap is tussen de groepen.

Mensen die reisden naar Afrika, Midden- en Zuid-Amerika, Azië en Zuid- en Oost-Europa droegen wel vaker ESBL-bacteriën bij zich. Dit gold ook voor mensen die zelden of nooit de handen wassen voordat ze beginnen met het bereiden van voedsel (bron: RIVM).

Bacteriofagen: bacteriofagen zijn virussen die bacteriën kunnen doden. De vraag is of bacteriofagen kunnen worden ingezet om infecties bij mensen te behandelen. Dit kan bijzonder nuttig zijn wanneer het een infectie betreft met bacteriën die ongevoelig zijn voor antibiotica. Uit een rapport van het RIVM blijkt dat er nog te weinig onderzoek is gedaan om te bepalen of bacteriofagen daadwerkelijk effectief zijn bij de behandeling van infecties. Ook is er nog te weinig bekend over de veiligheid (bron: RIVM).